appoġġ ta' każin ieħor tal-banda, u r-riżultat kien firda kbira fost il-popolin żgħir tal-Birgu. Kienu ħafna l-okkażjonijiet ta' għajb li nħolqu biss kawża ta' dawn iż-żewġ festi reliġjużi.

SETTEMBRU

Il-Birgu dejjem kien hemm nies ta' sentimenti patrijottiċi. Ir-rebħa ta' l-Assedju baqgħet stampata fil-qlub ta' nies din il-belt. U kien hawn li nibtet il-festa tal-Vitorja tal-Assedju. Kienet issir minn bosta snin qabel proċessjoni bi kwadru antik tal-Madonna msejjaħ "tal-Vittorja" waqt li l-Arċipriet nhar is-7 ta' Settembru mhux biss kien iqaddes għal ruħ dawk li mietu fl-Assedju, imma wkoll kien joħroġ ibierek l-inħawi tal-pjazza li parti minnha kien iċ-ċimiterju. Dawn iċ-ċelebrazzjonijiet ingħaqdu ma' ċelebrazzjonijiet esterni bil-baned u bin-nar, u hekk feġġet il-Festa Nazzjonali fil-Pjazza, b'diskorsi minn patrijotti Maltin. Ġara pero li kawża tal-firda li kienet twieldet bil-festi esterni ta' San Lawrenz u San Duminku, din il-festa Nazzjonali spiċċat okkażjoni oħra ta' firda u mietet fuq ommha, waqt li nġarret minn bliet u irħula oħra fostna.

Il-Birgu għandu wkoll inħawi li twieldu mill-ġrajjiet u użanzi folkloristiċi. Hekk ngħidu aħna: **Il-Prexxa** – il-post minn fejn daħlu t-Torok fl-Assedju meta għamlu fetħa fis-sur ta' Kastilja. **It-Toqba** – li kienet saret apposta biex bil-lejl fl-Assedju jinġarr il-proviżjon u għajnuna oħra lejn Sant'Iermu. **Il-Pjazza** – kienet il-lok fejn jiltaqgħu d-difensuri, waqt li **l-Pjazzetta** kienet fejn tinġabar il-maġġuranza tal-poplu. **Il-Ballett** – fejn, skond it-tradizzjoni, beda l-Karnival. **Il-Ġenna** – post qrib il-knisja fejn jintrefgħu il-vari. **Il-Banju tal-Paġġi, id-Daħla, il-Bir tas-Skieken, il-Palazz ta' Bettina** – fejn twieled u trabba l-Kardinal Xeberras, **it-Triq ta' Lhud** – fejn il-Lhud kellhom il-*ghetto* tagħhom, **id-Dar tal-Qalb ta' Ġesu, il-Fortini, il-Ħwejna** - dawn huma kollha postijiet marbutin ma ġrajjiet folkloristiċi.

Ma xtaqtx inħalli barra d-daqq tal-Lawdijiet fil-Birgu. Dan kien sinjal bid-daqq ta' qanpiena żgħira kull meta titwieled tarbija. Jindaqqu l-Lawdijiet b'sinjal ta' tifħir lil Alla għat-twelid ta' persuna ġdida.

B'hekk dorna dawra mas-sena u tajna tagħrif fuq xi drawwiet qodma fil-Birgu.

Kelma ta' l-aħħar: Xi ftit snin ilu l-Gvern kien qatagħha li fil-Palazz ta' l-Inkwiżitur isir mużew tal-Folklor. L-Għaqda tal-Folklor ħadmet ħafna għal dan il-għan u nġabru ħafna oġġetti li kellhom x'jaqsmu mal-Folklor. Sar xogħol mill-*Public Works Department* biex il-Palazz jissewwa. Jiddispjeċini li l-aperturi kollha, minflok issewwew, saru ġodda, u l-ħitan li f'bosta minnhom kien hemm il-grafiti tbajdu bil-ġir. Intant il-Palazz infetaħ bħala Mużew tal-Folklor u niftakar li f'sala tal-*piano nobile* tqiegħdu l-karrijiet tal-mejtin. Il-Mużew infetaħ nhar il-5 ta' Diċembru, 1981 – sebat ijiem biss qabel l-elezzjoni.

Żmien wara daħlet l-idea ta' Mużew tal-Etnoloġija, li jsir fil-Berġa ta' Franza l-Birgu stess. Xi oġġetti fil-mużew tal-folklor ntbagħtu Għawdex u oħrajn għebu fl-inventarji. Magħhom għeb ukoll il-Mużew tal-Folklor. Jingħad li l-Palazz tal-Inkwiżitur hu wkoll mużew etnoloġiku u tal-ġrajja inkwiżitorjali. Il-Berġa ta' Franza saret Mużew ta' l-Ilsien Malti…iżda baqgħet BLA LSIEN

© Lorenzo Zahra

APPREZZAMENT

ĠORĠ MIFSUD-CHIRCOP

Nhar l-Erbgħa, d-19 ta' Diċembru, 2007, tħabbret il-mewt ta' Ġorġ Mifsud-Chircop, li f'ħajtu ħadem bla heda b'riżq l-ilsien u l-folklor Malti, b'mod partikolari l-Għana. Miet fil-għomor ta' 56 sena. Sa minn xhur qabel, diga' kellu ħjiel tal-marda kiefra li ħakmitu, għalkemm dan ma żammux milli jibqa' għaddej bil-ħidma tiegħu sa l-aħħar.

Dr. Mifsud-Chircop kien ukoll antropologu, etnografu, u lecturer il-Junior College u l-Universita'. Għallem ukoll fil-Kulleġġ ta' San Alwiġi. Ir-riċerka tiegħu wettaqha mhux biss f'Malta, imma wkoll f'Gottingen, Palermo, u Sheffield. Sa mill-1998 ħa ħsieb il-Festival Nazzjonali ta' l-Għana. Kien attiv fl-Għaqda ta' l-Għalliema tal-Malti, u għal sentejn kien il-President tagħha. Bejn is-sena 2003 u 2005 serva wkoll bħala membru fil-kumitat ta' l-Għaqda Maltija tal-Folklor. Kellu diversi programmi fuq ir-radju u kien awtur ta' bosta studji u pubblikazzjonijiet bil-Malti, bl-Ingliż u bit-Taljan.

Probabli li Ġorg Mifsud-Chircop jibqa' l-aktar magħruf għall-interess li kellu fl-għana, u għal kemm ħadem għaliha biex timxi 'l quddiem. Tista' tgħid li kull għannej kien jafu. Beda jorganizza l-Festival Nazzjonali ta' l-Għana fl-1998, u siefer lill-għannejja Maltin biex jgħannu barra minn Malta.

Il-funeral sar is-Sibt 22 ta' Diċembru, 2007, fil-knisja parrokkjali tal-Mosta, u għalih attendew bosta qraba, ħbieb, studenti, u rappreżentanti minn kull qasam tal-ħajja kulturali u soċjali; fosthom diversi membri tal-Kumitat ta' l-Għaqda Maltija tal-Folklor. Id-destinn kellu jisirqilna, qasir il-għomor, folklorista li ta bixra moderna lill-folklor Malti.

ĠUŻI GATT